

МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ

Запорізька державна інженерна академія, кафедра ФБСС

Сучасні трансформаційні процеси в Україні визначають нові підходи до формування взаємовідносин у системі державного і місцевих бюджетів. Зміни, що відбуваються у вітчизняній економіці, характеризуються демократизацією суспільного життя та необхідністю формування такої концепції державної регіональної фінансової політики, яка стала б чинником виходу країни з фінансової кризи. Це насамперед зумовлює перенесення значного обсягу здійснюваних витрат (передусім соціальних) на рівень адміністративно-територіальних одиниць, що передбачає наявність стійких доходів місцевих бюджетів.

Місцеві бюджети - найчисельніша ланка бюджетної системи України, яка, відповідно, є її фундаментом.

Згідно статистичних даних, найбільшу питому вагу в доходах місцевих бюджетів України сьогодні мають надходження від загальнодержавних податків, зборів та інших обов'язкових платежів, які практично не пов'язані з власною діяльністю органів місцевого самоврядування і становили приблизно 30-40% доходів. Частка надходжень до місцевих бюджетів від місцевих податків і зборів не перевищує 10%. Діюча система оподаткування в Україні характеризується слабкістю доходної бази місцевих бюджетів, а також наявністю суттєвих проблем, найголовнішою причиною яких стала недосконалість законодавства у сфері місцевого оподаткування. На наш погляд, в умовах децентралізації необхідно приділити велику увагу питанню збільшення частки місцевих податків і зборів у доходах місцевих бюджетів, за рахунок акумулювання частини загальнодержавних податків до місцевого бюджету.

Використання бюджетних коштів місцевих бюджетів безпосередньо пов'язане з виконанням державою та органами місцевого самоврядування покладених на них завдань, найважливішими з яких є регулювання суспільного відтворення, задоволення потреб населення, управління державою, забезпечення охорони правопорядку, функціонування національної оборони, охорона навколишнього середовища, здійснення міжнародного співробітництва тощо.

Видатки з місцевих бюджетів проводяться лише на цілі, визначені у статтях 89-91 Бюджетного Кодексу (БК). Майже усі місцеві бюджети можуть здійснювати видатки на ту чи іншу сферу або програму. Але в складі цих сфер і програм конкретизують видатки, які можуть проводити лише з: обласного бюджету — стаття 90 БК; районного бюджету, бюджету міста обласного значення чи об'єднаної територіальної громади — статті 89 БК; усіх місцевих бюджетів — статті 91 БК.

Пріоритетними напрямками перетворення місцевих бюджетів у ефективний інструмент соціально-економічного розвитку міста повинно стати удосконалення наступних аспектів їх формування, розподілу і використання: застосування новітніх підходів формування видаткової частини місцевих бюджетів та підвищення ефективності процесу децентралізації управління фінансовими ресурсами, акумульованими в бюджеті; підвищення адекватності системи регулювання міжбюджетних відносин та оперативності надання міжбюджетних трансфертів; впровадження в практику середньо - та довгострокового планування місцевих бюджетів; проведення кількісної та якісної оцінки виконання місцевого бюджету на всіх стадіях його реалізації.